

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

58. Vanitas Sinarum contemptum honoris simulantium quem insanè appetunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

Iosophatus est de inanitate rerum caducarum, nec esse in iis felicitatem reponendam quibus denique tempus finem imponeret, cuius vanitatis seipse tunc in exemplum dabat: porro Imperium regnorum quindecim cuius illum hæredem relinquebat, quanto maius, tanto grauiori pondere ferentem premere, ac dubitare se plus inde honoris & comodi quàm molestiarum hausisset. Tum versus contra se antea vitæ damnauit pessimam rationem, & infelicis gubernationis exosam populis prauitatem, quàm se tunc frustra dolebat agnoscere, cum posset tantum dolere præterita, emendare per tempus non liceret: consolari se tamen quod eum relinqueret Regni sui hæredem non exempli, nec aliud, inquit, æquè abs te curari percipio, quàm ut uia inuitas uiuendi, ac regendi, uia quam tenui proflus opposita, quò vel Sinis planè animo excidat tam improbi Patris Imperium; vel tam præclaro filio successore mihi gratulentur; paulo post, suprema effatus uerba efflauit animam. Pridem enim ritibus sepulturæ quos seruari uellet, rebusque aliis, testamento prouidè cauerat. Princeps fuit Imperio dignus nisi regnum suum auaritia inexpleta, otij feciditate, & segnitie infamasset, quanquam hæc utcumque uirili prudentia duarum feminae supplebant, increpabantque subinde, ista uirum amoris fiducia; hæc filium auctoritate matris. Testamenti eius pars maxima longam continebat tyrannidis suæ accusationem censebaturque ipse sua distinctè scelera, & Prouinciarum expilationes, quibus successorem satisfacere uolebat. Aëtarium iubebat pandi, suffici ex patrimonio regio belli neruum in stipendia militum; Præfectis armorum in pugna cæsis, honores funeris, & sepulchri; suffragiorum uero leuamenta eorum animis inter cruciatus apud inferos detentis: uxoribus uiduis & pupillis è fisco alimenta: breues mihi, subdebat soluuntur exequiæ, dies ad summum septem & uiginti non excedant; nec ad eas de more Proreges conueniant, nec supremi armorum, & literarum Mandarini, nec ubicumque sunt, funebribus nisi per triduum uentantur quo item spatio suas concludant complorationes. Hic finis Vanliæ Sinarum Monarchæ, cuius Imperio Matthæus Riccius Christianam fidem post tot secula intulit reuiuam, quam ipse Vanliæ neglectim, & promiscuè habuit; permissam aliquamdiu, denique expulit. Sequitur locandus in folio Vanliæ successor. Haud scio plus possint grauitatis simul & leuitatis Sinenses præfette, alias sapientissimi, quam in admittendis honoribus, in quibus tamen beatitatis apicem statuunt. His improbo ambitu, & arte qualibet prensatis, demumque ex aula impetratis, grauari se cum magno fastidio simulant, excusant priuam quietem, otia studiorum, curas domesticas, & ab amicis & agnatis, nihil non agi, moueri, dici gaudent ut adigantur ad eas dignitates, quarum desiderio effræni, & cupiditate impotentissima uentur, uincunt ad ultimam amicorum preces, & studia, uinci ardentem, & repudiati fictè Magistratus, moras breues tam impatien-

Ggg.

58.
Vanitas Sinarum contemptum honoris simulantium quem insanè appetunt.

ter quam dissimulatè sustinentem ; sed amicis tanto molimine iam fractis ita se permittit , vt contestetur vim sibi fieri , dum videri vult ab eo abhorere , quod re ipsa ad insaniam deperit , nempe vt virum se ingentis animi , seipso contentum , & sua virtute , reliqua omnia , ex mentis suæ arce despectantem ostendet , & quod idem est apud Sinas magnificè simulet. Verum hanc fabulam ludit haud paulo magnificentius nouorum Regum inauguratio. Adfunt Colai & Præsides , Regi nouo supplices procidunt , regnandi cupidine flagrantem , obsecrant dignetur labans Imperium fulcite ; is velut improuiso percussus nuntio , negat obfirmatè tanto se ponderi ferendo parem , quod certò nec velit mirari , nec auferri : certatur verbis & precibus , eundem dies. Scrutantur Astrologi , punctum temporis ominatum , ad imponendum illi diadema ; Rituum Tribunal nomen ei cudit duorum characterum , tantò illustrius quantò rerum gestarum tempora non ab Imperij aut seculi ortu , sed à primo tantum regnantis anno ac nomine computantur ; Augusti decimo octauo coronatur cum sol medius æstus dici accenderet quem ei articulum pro felicissimo Mathematicorum ars vana legerat , paternorum enim annorum numerum , dierum suorum numero non æquauit , fœellitque pariter Tâicium nomen , quam ei appellationem Rituum Præsides fabricarant sonabatque apud nos diurnum florere. At is corona insignitus se sequentem vitæ integrum cum florisset emarcuit ; venæno vt fama est sublatu. Latere illum Sinæ non fictis lacrimis , vt qui paucis diebus magnas sui mouisset expectationes , sperareturque periclitantibus ne perirent , iis præsidij succuturus , quæ post eius mortem nemo tulit. Cocorum imperij non plus octiduo suscipere distulit annorum sedecim ipsius filius , Tienchi , hoc est cælum apertum nominatus , qui breue solum regni octennium huic historiarum suggeret.

79.
Nouus Rex
inauguratur.

Primis regni eius duobus annis , æui nempe huius vigesimo & vigesimo primo , magnum sibi res Christianorum spondebant incrementum nisi Pauli Doctoris sanctum & sapiens inuentum , tyranni Scinabies disturbasset. Præerat Paulus lanistis & ducibus , Sineses milites aduersus Tartaros ad bellum fingentibus. Officij huius opportunitate prudenter censuit posse Patres non modo in publicum (latebant enim qui exilium vitabant) sed in Regis quoque restitui gratiam cognoque tam necessarios probari , vt nullius deinceps potestati essent obnoxij. Cogitabat ergo machinas bellicas , & peritos earum libratores à Lusitanis mutuo petere , cum iis Patres , quam possent plerumque venturos , nec aliud exigere vt ea in arte docti crederentur , nisi vt scirentur fuisse Riccij comites , quem opinione omnium , nihil machinarum bello vtilium latuisset. Tanti negotij , & peregrinorum etiam armatorum metu tam lubrici , censuram expetit ab amicis duobus , Michaële , & Leone Doctoribus , qui tunc Hancei morabantur ; consilium probant , ex communi assensu Michaël & Paulus Ma-

60.
Sinæ à Lusit.
auxilia peti-
t & pp.
Machina pe-
ritos , Lega-
tionem illustri.